

Ruimtelijke ordening na Schultz: het verdriet van Nederland

Nederland wordt nog steeds internationaal geroemd en gerespecteerd als gaat om zinnig gebruik van de beperkte ruimte die we hebben. Met de onlangs gepresenteerde visie van Minister Schultz wordt ruimtelijke ordening een ordinaire bouwwedstrijd zonder scheidsrechter.

Volgens Minister Schultz' visie op de ruimtelijke ordening in Nederland, moet de landelijke overheid zich terugtrekken en kunnen gemeenten prima zelf beslissen hoe zij de ruimte inrichten. Ze maakt hiermee een grof foute inschatting van het spelersveld in Nederland, waar om elk stukje grond een bikkelharde strijd wordt gestreden.

Natuurlijk moet beleid gemaakt worden daar waar het dichtst bij de mensen staat. Maar in de beperkte ruimte die Nederland heeft, moet er één iemand verantwoordelijk zijn voor de spelregels en de bewaking daarvan. Als je honderden gemeenten, provincies en waterschappen verantwoordelijk maakt, is niemand meer verantwoordelijk. Elke gemeente zal zijn eigen belangen, en soms dus belangen die strijdig zijn met het algemeen belang, willen realiseren. De kans is groot dat gemeenten niet over de eigen gemeentegrens heen zullen kijken. Alle overheden zullen immers zich willen verzekeren van werkgelegenheid, goede citymarketing en vooral een sluitende begroting.

De terugtrekking van Schultz is opmerkelijk in dit tijdsgewricht. De teugels van de ruimtelijke ordening die al sinds enkele jaren steeds losser zijn gelaten hebben nu al gezorgd dat onder druk van citymarketeers, bouwlobby's en speculanten vele waardevolle stukken grond zijn geofferd aan oppurtunistische visieloze beton- en staaldozen. En in dit nietsontziende spoor van onnodige bouwzucht, heeft Nederland inmiddels te kampen heeft met een gigantische leegstand van kantoor- en bedrijventerreinen, campings die worden omgebouwd tot villaparken en megasupers die wijk- en dorpswinkelcentra in de verre omtrek om zeep helpen.

Deze losse teugels, zijn een voorbode van wat ons te wachten staat nu Schultz de complete regie over de schutting gooit. Kijken we bijvoorbeeld naar de 67 gemeenten en overheden die verantwoordelijk zijn voor het Groene Hart, dan is het enkel dankzij de inzet van het Rijk, dat zij nog gedwongen worden enigszins naar het algemeen belang te kijken. Als alle verantwoordelijken een vrijbrief krijgen om windmolens, WTC-torens en bungalows te vestigen kunnen we het wel heel snel vergeten met dit open landschap. En zo zal het ook gaan met het open landschap van Friesland, de bossen van de Veluwe en de rivierlandschappen in de Betuwe.

Voor de bouwlobby is elk mooi stukje natuurgrond een kans om geld te verdienen. In het dichtstbevolkste land van Europa is ruimte schaars en zoals markt-adept Schultz zal weten, creëert schaarste dure vraag. Elke gemeente in geldnood zal uiteindelijk zwichten voor de verleiding van de zak geld in ruil voor dat stukje unieke grond waardoor een gemeenteoverschrijden natuurgebied wordt opgeknipt in een nietszeggende lappendeken.

De o zo noodzakelijke regie die Schultz wat betreft bouwlocaties overboord gooit, trekt ze bij asfalt juist volledig naar zich toe. De asfaltmachine gaat overuren draaien. Schultz wil maar liefst 800 kilometer nieuw asfalt aanleggen. Omwonenden worden straks beleefd aangehoord, terwijl de uitkomst al vast ligt en de minister een Tracebesluit neemt, zonder dat de Kamer

kan ingrijpen. Maar peperduur asfalt zonder plan is kapitaal- en ruimte vernietiging. Spitsdrukte bestrijden doe je door te werken aan goed mobiliteitsmanagement en investeren in het openbaar vervoer. Files hebben immers alles te maken met de ruimtelijke ordening van woon- en werkregio's in ons land en de mogelijke alternatieven die je reizigers en forenzen biedt.

Schultz schrappt in haar ruimtelijke visie jammer genoeg niet enkel wat achterhaalde regels, ze schrappt vooral de visie. De hoop is dan ook gevestigd op het gezonde verstand van gemeentes en provincies. Maar de angst is dat zij uiteindelijk voor de bijl gaan, als de druk te groot wordt. En daarmee geeft Schultz Nederland niet zoals zij zegt - de ruimte - maar geeft zij Nederland vooral chaos, asfalt en beton.